

11^ο Πανελλήνιο Αρχιτεκτονικό Συνέδριο (α)

Εναρκτήρια ομιλία του Προέδρου του ΣΑΔΑΣ-ΠΕΑ κ. Ε.Λυρούδια στο 11ο Πανελλήνιο Αρχιτεκτονικό Συνέδριο

Εκ μέρους της οργανωτικής επιτροπής και του Διοικητικού συμβουλίου του ΣΑΔΑΣ-ΠΕΑ καλωσορίζω τους συνέδρους, τους συναδέλφους, τους επισήμους προσκεκλημένους* μας, καθώς και τις ξένες αντιπροσωπείες που παρευρίσκονται στην έναρξη των εργασιών του 11ου Πανελληνίου συνεδρίου Αρχιτεκτόνων.

Το συνέδριο αυτό και οι συνθήκες διεξαγωγής του

Στις δύσκολες μέρες που περνά ο τόπος και ο κλάδος των Αρχιτεκτόνων ειδικότερα, χρειάζεται ελπίδα και απόφαση πώς τα πράγματα πρέπει και μπορεί να γίνουν καλύτερα.

Σήμερα οι περιορισμοί για ευμάρεια έχουν αυξηθεί μετά από μια περίοδο «ευημερίας» που όμως αναπτύχθηκε ερήμην της φιλοσοφικής αντιμετώπισης της ανθρώπινης δημιουργίας. Ο αρχιτέκτονας ανάλογα με την ιστορική στιγμή αποτυπώνει, ερμηνεύει, οραματίζεται και εντέλει σχεδιάζει την καθημερινότητα και την ευζωία.

Οι αρχιτέκτονες με ελάχιστες εξαιρέσεις δεν ξεχωρίσαμε ποτέ τα σχέδια μας από την κοινωνία. Ίσως γι' αυτό σε πολλές περιπτώσεις η σχέση μας σε επίπεδο φιλοσοφικής και αισθητικής θεώρησης με την πολιτεία και την πολιτική είναι συγκρουσιακή. Η σύγκρουση αυτή δικαιώνεται μεν σήμερα επί της αρχής μια που σοβεί η κρίση του πολιτικού συστήματος διοίκησης και διαίωνισης, παραμένει όμως το πρακτικό ερώτημα, πώς πάμε παρακάτω.

Ο κόσμος των συναλλαγών των δεικτών της αγοράς και των τραπεζών, δεν δημιούργησε μια προοπτική διαρκείας. Ήταν σαφές ότι τα χωρίς ηθική βάση τεχνάσματα ανακύκλωσης του χρήματος θα έφταναν σε αδιέξοδο. Εμείς οι επαγγελματίες αρχιτέκτονες με τις δεξιότητές μας, με τις ικανότητές και τις ανικανότητές μας, μαζευθήκαμε εδώ για να εξετάσουμε κάτω από τις σύγχρονες συνθήκες το πού πάει ο σχεδιασμός δηλαδή το πώς πάμε παρακάτω.

Σύγχρονες συνθήκες

Κάθε έρευνα για την αναζήτηση νέων μοντέλων σύνθεσης - οικοδόμησης, κατοίκησης και διαβίωσης που οφείλει να αναπτύσσεται σήμερα, διαλέγεται με την «προστασία του οικοσυστήματος», με την «αποτροπή της αποδόμησης» του, την «αιεφόρο προσέγγιση», την «οικολογική δόμηση» και την «οικολογική κατεδάφιση». Ταυτόχρονα, προσκρούει στην τακτική της εκά-

στοτε εγκατεστημένης - νοοτροπίας που ότι δεν το κατανοεί το πολεμά επειδή το φοβάται.

Σήμερα, δεν αποδεικνύεται ότι η τρέχουσα κλιματική αλλαγή είναι απολύτως ανθρωπογενής και κυρίως δεν μπορούμε να ισχυριστούμε ότι με ανθρώπινες δράσεις και περιορισμούς μπορούμε να την αναστρέψουμε πλήρως. Εκείνο που οφείλουμε να κάνουμε από εδώ και εμπρός είναι να προσαρμοστούμε και να αυξήσουμε την ανθεκτικότητά μας ως κοινωνία. Να προσαρμοστούμε σε μια μεταβολή που θα την αντιληφθούμε αν όχι εμείς, σίγουρα οι αμέσως προσεχείς γενεές.

Η ανταπόκριση στα threats-απειλές της κλιματικής αλλαγής

Πρέπει να αυξήσουμε τη resilience-ανθεκτικότητά μας σαν κοινωνία. Δηλαδή τη δυνατότητα του συστήματος να δέχεται απρόσμενα ή αναπάντεχα γεγονότα με όσο το δυνατόν λιγότερες συνέπειες. Το σύστημα πρέπει να σχεδιαστεί έτσι ώστε να δέχεται και μεγαλύτερη ξηρασία αλλά και μεγαλύτερες και πιο έντονες βροχοπτώσεις και πλημμύρες και βίαιες απρόσμενες κλιματικές εναλλαγές. Η πόλη να σχεδιαστεί αντίστοιχα, το σπίτι να σχεδιαστεί αντίστοιχα και ούτω καθεξής. Να μπορούμε να αντέχουμε μεγαλύτερες θερμοκρασίες αλλά και μεγαλύτερης διάρκειας ακραίες θερμοκρασίες με τις όσο το δυνατόν μικρότερες συνέπειες. Εικάζεται επιστημονικά ότι η διαταραχή αυτή θα διαρκέσει μέχρι το 2100, οπότε το σύστημα θα σταθεροποιηθεί και θα έχουν μέχρι τότε αναπτυχθεί όλα τα αμυντικά συστήματα της κοινωνίας και της επιστήμης.

Πρέπει λοιπόν να δράσουμε όχι διαπιστωτικά και καταγγελτικά αλλά δημιουργικά, θετικά και υπεύθυνα. Σ' ένα κόσμο που έχει εκπαιδευτεί να πολεμά, να σχεδιάζει, να γκρεμίζει και να χτίζει, οι αρχιτέκτονες αναζητούν ξανά πρωταγωνιστικό ρόλο. Σήμερα οι συνθήκες δημιουργούν τις προϋποθέσεις για τη γέννηση νέων αρχιτεκτονικών ρευμάτων και νοοτροπιών σχεδιασμού.

Η στρατηγική του συλλόγου (προσυνεδριακές και συντονιστικές)

Στα δύομισι χρόνια από τον Νοέμβριο του 2008 που σχηματίστηκε το παρόν συμβούλιο, πραγματοποιήθηκαν συντονιστικές συναντήσεις στον Βόλο στη Κέρ-

Η Selma Harrington, Πρόεδρος του Συμβουλίου Αρχιτεκτόνων Ευρώπης (ACE)

Ο Omar Farkhani, Πρόεδρος Ένωσης Αρχιτεκτόνων Μεσογείου (UMAR)

Ο Κωνσταντίνος Κωνσταντίδης, Πρόεδρος Συλλόγου Αρχιτεκτόνων Κύπρου (ΣΑΚ)

Η Tugce Selin Tagmat, Επιμελητήριο Αρχιτεκτόνων Τουρκίας (CAT)

κυρα, στην Καβάλα, στο Ηράκλειο, στη Χαλκίδα, στη Λάρισα, στη Χίο, στην Πάτρα, στον Πειραιά, στις Σέρρες και στο Λουτράκι. Στην Αθήνα πραγματοποιήσαμε δύο κύριες προσυνεδριακές συναντήσεις με σκοπό την προβολή της Αρχιτεκτονικής στην επικράτεια και την ανάδειξη του ρόλου των αρχιτεκτόνων στην επερχόμενη αναπτυξιακή προσπάθεια. Η πορεία προς το συνέδριο όπως είχε προσδιοριστεί στο συντονιστικό του Λουτρακίου είχε την ιδιαίτερη και αυτοτελή της αξία.

Η στρατηγική του συλλόγου για τη συμπόρευσή του με τις επιταγές της σύγχρονης βιοοικονομίας σχεδιάστηκε πάνω σε συγκεκριμένους άξονες - ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ.

Έγινε συνειδητό ότι τα ζητούμενα ήταν:

1) Διαμόρφωση μιας εταιρικής σχέσης με την αγορά, η οποία αναζητήσει τη συνδρομή των αρχιτεκτόνων λόγω της φύσεως της αρχιτεκτονικής σπουδής. Η αξιολόγηση, διαχείριση και εντέλει αξιοποίηση της νέας τεχνολογίας και των υλικών, οφείλει να γίνεται μέσα στα πλαίσια των αρχών του αρχιτεκτονικού σχεδιασμού και της διάθεσης για δημιουργική σύνθεση και διαμόρφωση νέων αρχιτεκτονικών προτύπων. Το κάλεσμα αυτό, υπό το πρίσμα της ελεύθερης σκέψης και ανταλλαγής ιδεών και τεχνογνωσίας οδηγεί σε μια εν δυνάμει οικονομική αυτοτέλεια του συλλόγου, το οποίο είναι και το ζητούμενο για τους αρχιτέκτονες εδώ και πολλά χρόνια.

2) Διάλογος με την πολιτεία για τη θεσμική αποκατάσταση του ρόλου του επαγγέλματος του αρχιτέκτονα, όχι μόνο για την κάλυψη ενός συντεχνιακού αιτήματος, αλλά για την αναζωογόνηση και την ηθική αποκατάσταση των κοινωνικών αξιών που σχετίζονται με την εικόνα των πόλεων, της περιφέρειας και της τέχνης του οικοδομείν γενικότερα.

3) Παράλληλα με την επίκαιρη διαπίστωση περί συνολικής αποτυχίας της κράτους να ανταπεξέλθει στη σύγχρονη πραγματικότητα και στις ανάγκες των πολιτών του μέλλοντος, οι αρχιτέκτονες καλούνται να συμμετάσχουν στην επιχείρηση συνολικού κρατικού ανασχεδιασμού και αναδιανομής ρόλων και ευθυνών, ανακτώντας τον ειδικό ρόλο και τις ευθύνες που τους αναλογούν για μια εκ του μηδενός ανασύνταξη και ανάπτυξη.

4) Η περιβαλλοντική υποβάθμιση και η κλιματική αλλαγή σήμερα περισσότερο από ποτέ επιτάσσουν νέο design, νέα τεχνογνωσία που θέλουμε να οδηγήσουν, και νομοτελειακά θα οδηγήσουν σε συνθήκες αναζήτησης νέων ρευμάτων και προτύπων που θα αποτυπωθούν στην ιστορία της αρχιτεκτονικής. Το στίγμα αυτών των νέων ρευμάτων και τα προϊόντα του σχεδιασμού αποτελούν κατά κύριο λόγο ευθύνη των αρχιτεκτόνων.

Οι παραπάνω άξονες, διαμορφώνουν τη στρατηγική που εκφράζεται μέσα από τη δράση του Συλλόγου και αποτυπώνεται στη θεματολογία του συνεδρίου, αναδεικνύοντας ένα συλλογικό αίτημα: Η ελληνική αρχιτεκτονική να αναδείξει τον τόπο μας σε Διεθνές προσκύνημα του Πολιτισμού, των Ιδεών, του Σχεδιασμού του αύριο.

Η ελληνική κοινωνία βιώνει τα τελευταία χρόνια μια ανεξήγητη φοβία. Στο όνομα αυτής της φοβίας κατασπαταλήθηκε η δημιουργικότητα γενεών. Ανάμεσα στις φοβίες ξεχωρίζει η φοβία για την αρχιτεκτονική η οποία πρέπει οπωσδήποτε να ξεπεραστεί.

Η ευκτική φωνή

Ας αναζητήσουμε τη «χάρη» να δεχθούμε με ηρεμία τα πράγματα που δεν μπορεί να αλλάξουν, το κουράγιο να αλλάξουμε αυτά που πρέπει να αλλάξουν και τη σοφία να διακρίνουμε και να ξεχωρίσουμε τα μεν από τα δε.

Στα πλαίσια των προσπαθειών μας για την οικονομική αυτοτέλεια του ΣΑΔΑΣ πιστεύουμε ότι με το συνέδριο αυτό πραγματοποιείται ένα σημαντικό βήμα. Η κοινωνία ή όπως λέγεται σήμερα η ενεργός οικονομικά κοινωνία η «αγορά» κατά το τμήμα που της αναλογεί συμμετέχει.

Αναζητήθηκε μια αξιοπρεπής σχέση. Μια δυναμική εξελισσόμενη σχέση υγιούς και χρήσιμη για όλους. Πριν τριάντα χρόνια οι οικοδομικές λεπτομέρειες σχεδιάζονταν για την οικοδομή από τον αρχιτέκτονα ενώ σήμερα επιλέγονται από τα προσφερόμενα δείγματα και από την τέχνη του marketing τη διαφήμιση και τους πωλητές, ενώ μια ομάδα ειδικών σχεδιαστών προετοιμάζει τα επόμενα βελτιωμένα βιομηχανικά προϊόντα. Στον σχεδιασμό αυτό και την επιλογή έχουμε και ρόλο και χρέος προς τους πελάτες και την κοινωνία. Ρόλο όπως και στην επιλογή και τον έλεγχο της αποδοτικότητας των προσφερόμενων λύσεων. Ευχαριστούμε όλους τους χορηγούς, που στήριξαν το συνέδριο – συνολικά 36 επιχειρήσεις.

* Selma Harrington, Πρόεδρος Συμβουλίου Αρχιτεκτόνων Ευρώπης (ACE)

Omar Farkhani, Πρόεδρος Ένωσης Αρχιτεκτόνων Μεσογείου (UMAR)

Michel Barmaki, Αντιπρόεδρος UMAR

Fabian Listerri, Γενικός Γραμματέας UMAR

Antony Fenech Vella, Ταμίας UMAR

Κωνσταντίνος Κωνσταντίδης, Πρόεδρος Συλλόγου Αρχιτεκτόνων Κύπρου (ΣΑΚ)

Tugce Selin Tagmat, Επιμελητήριο Αρχιτεκτόνων Τουρκίας (CAT)

Άλλοι προσκεκλημένοι:

– Ιταλία: Rivero Antonio, Floridia Roberto, Latini Mauro

– Κύπρος: Χαράλμπος Τσουράς, Χρύσανθος Πισσαρίδης

– Μάλτα: Pace David

– Μαρόκο: Mahfoudi Jamal, Hamtami Nahid

– Τουρκία: Ali Ekinici, Can Diril, Erkan Karakaya, Eyup Muhcu, Fatfat Chawki, Necip Mutlu, Nurdan Topograf, Zafer Okuducu

Τα Πανελλήνια Συνέδρια του Συλλόγου Αρχιτεκτόνων Η ιστορία και η σημασία τους

Διονύσης Α. Ζήβας, αρχιτέκτων, ομότιμος καθηγητής ΕΜΠ

Πριν από σαράντα πέντε χρόνια, τον Γενάρη του 1966, σ' αυτό εδώ το κτήριο, στο Ζάππειο, είχα την τύχη και την τιμή, ως Πρόεδρος τότε του Συλλόγου μας, να ανοίξω την εναρκτήρια πανηγυρική Συνεδρία του Ε' Πανελληνίου Αρχιτεκτονικού Συνεδρίου και να καλέσω τον παρόντα Πρωθυπουργό της χώρας να κηρύξει την έναρξη των εργασιών του Συνεδρίου. Ήταν ο Στέφανος Ζτεφανόπουλος και το θέμα του Συνεδρίου ήταν «Τα προβλήματα της μείζονος περιοχής Αθηνών».

Το Ε' Συνέδριο του Συλλόγου μας έκλεινε, κατά κάποιον τρόπο και ολοκλήρωνε ένα κύκλο Συνεδρίων που είχαν αρχίσει το 1961, αποτελώντας ταυτόχρονα, όπως ελπίζαμε, και την αφετηρία των Συνεδρίων που θα ακολουθούσαν. Τα πράγματα δεν ήλθαν ακριβώς έτσι.

Επιτρέψτε μου να σας θυμίσω αυτά τα πρώτα Συνέδρια:

Α' Συνέδριο: Δελφοί, Δεκέμβρης 1961

Θέμα του Συνεδρίου: «Πολοδομία – Εθνικό πρόβλημα». (Συνεδριοί 140)

Β' Συνέδριο: Θεσσαλονίκη, Δεκέμβρης 1962

Θέμα του Συνεδρίου: «Λαϊκή κατοικία». (Συνεδριοί 170)

Γ' Συνέδριο: Ναύπλιο, Δεκέμβρης 1963

Θέμα του Συνεδρίου: «Η συμβολή του Έλληνα Αρχιτέκτονα και Πολεοδόμου στην ανάπτυξη της χώρας». (Συνεδριοί 180)

Δ' Συνέδριο: Βόλος, Δεκέμβρης 1964

Θέμα του Συνεδρίου: «Κτήρια μορφώσεως και επιμορφώσεως». (Συνεδριοί 170)

Ε' Συνέδριο: Αθήνα, Γενάρης 1966

Το θέμα το ανέφερα ήδη: «Τα προβλήματα της μείζονος περιοχής Αθηνών». (Συνεδριοί 440)

Ξεκινώντας από τον χρόνο πραγματοποίησης αυτών των Συνεδρίων και από τη θεματολογία τους, μπορούμε πιστεύω να επισημάνουμε και να συμπεράνουμε με ορισμένα πράγματα.

Πρώτον, να επισημάνουμε τη χρονική μεταξύ τους σχέση. Ένα πανελλήνιο αρχιτεκτονικό Συνέδριο κάθε

χρόνο. Και όλοι βέβαια μπορούμε να εκτιμήσουμε τον κόπο των συναδέλφων εκείνης της εποχής, όταν, ουσιαστικά, σχεδόν χωρίς να πάρουν μίαν ανάσα, άρχιζαν την προετοιμασία του επόμενου Συνεδρίου μόλις τέλειωνε το προηγούμενο.

Δεύτερον, να διαπιστώσουμε πως ο χρόνος οργάνωσης και διεξαγωγής τους, στα πρώτα χρόνια της δεκαετίας του '60, της δεύτερης με άλλα λόγια μεταπολεμικής δεκαετίας, συμπίπτει με τα χρόνια της προσπάθειας για την ανόρθωση και την ανάπτυξη της χώρας, γι' αυτή την εν πολλοίς ασχεδίαστη και απρογραμματίστη ανάπτυξη, με την επίσης ασχεδίαστη επέκταση των πόλεων – με πρωταγωνίστρια την Αθήνα – συμπίπτει με την έκρηξη της αυθαίρετης δόμησης και όσων προβλημάτων θα την ακολουθήσουν.

Οι αρχιτέκτονες της εποχής – κάποιες εκατοντάδες είμαστε τότε όλοι κι όλοι – αισθάνονται πως τα προβλήματα αυτά πρέπει να συζητηθούν, να προσδιορισθούν, να αναλυθούν, πρέπει να προβληθούν και να αντιμετωπισθούν με ένα τρόπο διαφορετικό, ένα τρόπο που θα μπορούσε να συμβάλει στην ορθολογικότερη διαχείρισή τους και όχι με την τυχαία, την αποσπασματική και με καθαρά ιδιωτικο-οικονομικά κριτήρια αντιμετώπισή τους, που ξέρουμε όλοι πολύ καλά το πού μας οδήγησαν. Εξ ου και η θεματολογία.

Η πολοδομία ως εθνικό πρόβλημα, σ σημαίνει ως εργαλείο μιας σχεδιασμένης και σκόπιμης ανάπτυξης και όχι ως εκ των υστέρων νομιμοποίησης της αυθαιρεσίας, με ό,τι αυτό μπορεί να σημαίνει.

Η λαϊκή κατοικία, που σημαίνει και πάλι τη σχεδιασμένη αντιμετώπιση του προβλήματος της συρροής των νέων κατοίκων στις πόλεις, της απρόσμενης και βίαιης, κατά κάποιο τρόπο, αστικοποίησης και της αντιμετώπισής της σ' ένα μεγάλο βαθμό με την αυθαίρετη δόμηση.

Ο ρόλος που οι αρχιτέκτονες και οι πολεοδόμοι μπορούν να παίξουν σε όλη αυτή τη διαδικασία ή/και οι ειδικές κατηγορίες κτηρίων που πρέπει να σχεδιαστούν –όπως τα κτήρια της εκπαίδευσης, σε όλες τις βαθμίδες– και, τέλος, το μείζον πρόβλημα, η Αθήνα και η ευρύτερη περιοχή της.

Το τρίτο σημείο – συμπέρασμα στο οποίο θα ήθελα να

σταθώ, είναι πως τα θέματα αυτών των Συνεδρίων, έτσι όπως περιληπτικά τα ανέφερα ήδη, είχαν ένα καθαρό επιστημονικό περιεχόμενο.

Δεν υπάρχει αμφιβολία πως ο Σύλλογός μας έχει εξορισμού ως αποστολή την προάσπιση των δικαιωμάτων και των συμφερόντων –των καλώς εννοούμενων συμφερόντων– των μελών του. Αν ωστόσο σταθεί κανείς στη θεματολογία τους και αν διαβάσει τους τόμους με τα κείμενα των Πρακτικών αυτών των Συνεδρίων, θα διαπιστώσει πως η αγωνία των διοργανωτών και όλων των συμμετεχόντων σ' αυτά δεν είχε καμία σχέση με την προάσπιση κανενός στενά επαγγελματικού συμφέροντος. Ο στόχος ήταν πάντα η επιστημονική προσέγγιση του συζητούμενου κάθε φορά θέματος, η πληροφόρηση της εκάστοτε πολιτικής ηγεσίας, αλλά και των πολιτών, και η διατύπωση διά μέσου των συμπερασμάτων των Συνεδρίων μας συγκεκριμένων και τεκμηριωμένων προτάσεων. Δεν έχει κανείς παρά να διαβάσει τα συμπεράσματα του Ε' Συνεδρίου, αυτού της Αθήνας. Στις πέντε σελίδες αυτού του κειμένου και με τη μεγίστη δυνατή συντομία – και ακριβολογία ταυτόχρονα – τοποθετείται το πρόβλημα και διατυπώνονται οι βασικές κατευθύνσεις και τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν για την επίλυσή του.

Τοποθετείται κατ' αρχήν και περιγράφεται το πρόβλημα και ακολουθούν τα προτεινόμενα μέτρα και οι δράσεις που πρέπει να αναληφθούν. Προτείνεται η χάραξη και η εφαρμογή μιας σκόπιμης και συνεπούς πολιτικής γης, μιας εξίσου σκόπιμης πολιτικής για την κατοικία, προτείνεται η ενίσχυση του ρόλου της Αυτοδιοίκησης και ο εκσυγχρονισμός της νομοθεσίας, προτείνεται ακόμη η ίδρυση Ινστιτούτου Πολεοδομίας και η οργάνωση σπουδών στην Πολεοδομία και τη Χωροταξία, προκειμένου να αποκτηθεί το αναγκαίο επιστημονικό δυναμικό που θα μπορούσε να στηρίξει την όλη προσπάθεια.

Επιτρέψτε μου να σας διαβάσω την προτελευταία παράγραφο αυτού του κειμένου:

Η ζωή και το μέλλον μιας Πόλεως όπως η Αθήνα, δεν είναι δυνατό να εξαρτώνται από την τύχη ή από τις αποφάσεις που λαμβάνονται κάτω από την πίεση της στιγμής. Η ανυπαρξία ενός Ρυθμιστικού σχεδίου και των γενικών κατευθυντηρίων γραμμών του, έχουν ήδη φέρει τα αποτελέσματα που περιγράφονται στο Α' μέρος αυτού του κειμένου. Έτσι, η καθημερινή εμφάνισης μεγάλων προβλημάτων σ' ολόκληρη τη «Μείζονα Περιοχή Αθηνών» (όπως το πρόβλημα του μετρό, το πρόβλημα των υψών, το πρόβλημα της Πανεπιστημιούπολεως, της Πλάκας, τα προβλήματα των αρχαιολογικών χώρων και των ιστορικών μνημείων) συνεχίζεται και είναι βέβαιο πως θα συνεχισθεί με αυξανόμενη πάντα ένταση και οξύτητα, εφ' όσον δεν θα λαμβάνονται ριζικά μέτρα για την αντιμετώπισή τους.

Οι συνάδελφοι που είχαν την εντολή να συντάξουν

αυτό το κείμενο, το Πόρισμα όπως ονομάζεται, τουλάχιστον όσοι ακόμα βρίσκονται μεταξύ μας, ασφαλώς θα θλίβονται ακούγοντας τις αλήθειες που το κείμενο αυτό περιέχει.

Δεν είναι ασφαλώς τυχαίο ότι σ' αυτό το Συνέδριο ακούστηκε για πρώτη φορά ο όρος «Ρυθμιστικό Σχέδιο». Ούτε είναι τυχαίο πως σε όλα αυτά τα Συνέδρια ήταν παρόντα όλα τα μεγάλα ονόματα της εποχής: Δεσποτόπουλος, Προβελέγγιος, Βαλεντής, Καραντινός, Μιχελής, Πικιώνης, Δοξιάδης, Κανδύλης, Μπίρης και πλήθος άλλοι που είναι αδύνατο να τους θυμηθώ. Κι από κοντά εμείς οι άλλοι, οι νεότεροι, που μαθαίναμε, που το θεωρούσαμε καθήκον και τιμή μας –όπως το κάνατε εσείς σήμερα– να διαθέτουμε τον χρόνο μας και το όσο μυαλό διαθέταμε, για να συμμετάσχουμε, να βοηθήσουμε, να ωφεληθούμε τον τόπο.

Ούτε βέβαια είναι χωρίς σημασία το γεγονός πως το Συνέδριο της Αθήνας κράτησε μια εβδομάδα, και πως ήταν για όλη αυτή την εβδομάδα πρωτοσέλιδο θέμα σε όλες τις εφημερίδες. Ίσως οι δημοσιογράφοι καταλάβαιναν κάτι περισσότερο από τους πολιτικούς. Ακολούθησε το ΣΤ' Συνέδριο, στην Πάτρα, τον Δεκέμβριο του 1966 με θέμα «Η αρχιτεκτονική στην Ελλάδα και η σύγχρονη τεχνολογία». Άλλο ένα σημαντικό θέμα, άλλος ένας προβληματισμός για το πώς η σύγχρονη τεχνολογία επηρεάζει την αρχιτεκτονική και τι σημαίνει αυτή η επιρροή για την ελληνική αρχιτεκτονική.

Και μια ακόμη γενικότερη επισήμανση. Αυτά τα παλαιά –όπως θα τα ονόμαζα– Συνέδρια του Συλλόγου μας, πλην εκείνου της Αθήνας, πραγματοποιήθηκαν σε σημαντικές πόλεις της επαρχίας. Ήταν ίσως γιατί δοκιμάζαμε τις δυνάμεις μας ή μήπως γιατί πιστεύαμε πως οι προβληματισμοί μας αφορούσαν όλη τη χώρα, γιατί πιστεύαμε πως και οι άλλες ελληνικές πόλεις είχαν τα ίδια δικαιώματα στην πληροφόρηση και τη συμμετοχή σ' αυτούς τους προβληματισμούς; Πιστεύω το δεύτερο.

Το Συνέδριο της Πάτρας ακολούθησε η ευνόητη σιωπή της επταετίας. Τα Συνέδρια ξαναρχίζουν το 1978 με το Ζ' Συνέδριο και θέμα «Το επάγγελμα του Αρχιτέκτονα». Ακολουθεί, έξι χρόνια αργότερα, 1984, το Η' Συνέδριο με θέμα «Το πρόβλημα κατοικία». Το 1988 πραγματοποιείται το Θ' Συνέδριο με θέμα «Η αξιοποίηση της Αρχιτεκτονικής και της Πολεοδομίας».

Έντεκα χρόνια αργότερα, το 1999, το 10ο Συνέδριο έχει ως θέμα του «Η Αρχιτεκτονική και η Ελληνική Πόλη στον 21ο αιώνα».

Σήμερα, τέλος, δώδεκα χρόνια μετά, εγκαινιάζουμε το 11ο Συνέδριο του Συλλόγου μας, με θέμα: «Επάγγελμα Αρχιτέκτων», που αναλύεται σε έξι θεματικές ενότητες, από την εκπαίδευση μέχρι το θεσμικό πλαίσιο της άσκησης του επαγγέλματος.

Αναφερόμενος στη θεματολογία των πέντε αυτών νεοτέρων Συνεδρίων –που, σημειωτέον, πραγματοποιούνται όλα στην Αθήνα– θα έλεγα πως δεν διαφέρει από τη θεματολογία των προηγούμενων. Η κατοικία, η πολεοδομία, η δομή, η μορφή και η λειτουργία της ελληνικής πόλης, εξακολουθούν να είναι τα μεγάλα προβλήματα που συγκεντρώνουν το ενδιαφέρον των αρχιτεκτόνων.

Φυσικά, οι εποχές έχουν αλλάξει, τα δεδομένα είναι διαφορετικά, ποσοτικά και ποιοτικά, και οι προσεγγίσεις είναι επίσης διαφορετικές, και πολύ καλά κάνουν.

Πέρα ωστόσο από τις οποιεσδήποτε διαφορές, ένα είναι και πάλι το σταθερό χαρακτηριστικό όλων αυτών των διοργανώσεων: ο επιστημονικός τους χαρακτήρας. Με τεκμηριωμένες αναλύσεις, με γνώση του κοινωνικού, οικονομικού, πολιτικού γίγνεσθαι αλλά και με γνώση εξίσου των πέραν της χώρας μας συνθηκών –και

των αντίστοιχων εφαρμογών– οι Έλληνες αρχιτέκτονες και πολεοδόμοι προσπαθούν να διατυπώσουν και να προτείνουν λύσεις στα μόνιμα και πιεστικά προβλήματα που καλούνται να αντιμετωπίσουν, μέσα σε αντίξοες πολλές φορές συνθήκες. Προσπαθούν με άλλα λόγια να διατυπώσουν και να τεκμηριώσουν τις προτάσεις εκείνες που, κατά την άποψή τους, θα διαγράψουν ένα καλύτερο μέλλον για τις πόλεις και τους οικισμούς μας, για τη ζωή μας μέσα σε αυτά τα οικιστικά σύνολα, για την άρση, τη σταδιακή έστω, των όσων εμποδίων μας κάνουν δυστυχείς, επιθυμώντας να προσφέρουν τις όποιες γνώσεις διαθέτουν και τις όποιες υπηρεσίες μπορούν στο κοινωνικό σύνολο.

Γιατί αυτός είναι ο τελικός στόχος αυτού του ωραίου, ιδιότυπου, απαιτητικού και καθόλου κλειστού επαγγέλματος. Η συμβολή στη διαμόρφωση ενός καλύτερου περιβάλλοντος για μίαν ευτυχέστερη κοινωνία.

Καλή επιτυχία στο Συνεδρίό μας.

Άποψη από το Ε΄ Πανελλήνιο Αρχιτεκτονικό Συνέδριο